

IV. Політична думка

УДК 327 (477)

Чеховська А. Ю.*

*Викладач кафедри фізичного виховання медико-інженерного факультету
НТУУ «КПІ»*

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У ГАЛУЗІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Проаналізовано основні аспекти та напрямки державної політики України у сфері збереження здоров'я студентської молоді.

Ключові слова: *здоров'я, здоров'я збереження, політика, молодь, студентство, студент.*

Молодь є важливим елементом сучасного українського суспільства, носієм інтелектуального потенціалу нації, визначальним фактором соціально-економічного прогресу держави. На сьогодні молодь визначають як соціально-демографічну групу, відокремлену на основі сукупності вікових характеристик і особливостей соціального стану. Відповідно до статті 1 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» молодь, молоді громадяни — це громадяни України віком від 14 до 35 років [5].

Молодих людей за віковими показниками та родом занять можна поділити на кілька груп:

- учнівська молодь (учні загальноосвітніх навчальних закладів);
- студентська молодь (студенти та слухачі вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації);
- молоді фахівці і робітники (молоді люди з вищою, середньоспеціальною освітою чи без освіти, які працюють);
- молоді люди, яким не вдалося з певних причин успішно соціалізуватися.

Однією з найбільш соціально та політично активних є група студентської молоді. Так, в Україні нараховується близько 11 млн. юнаків і дівчат, з них понад 1,5 млн. — студенти ВНЗ I-IV рівнів акредитації.

У свою чергу, студент — це особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого навчального закладу та навчається за денною (очною), вечірньою або заочною, дистанційною формами навчання з метою здобуття певних освітнього й освітньо-кваліфікаційного рівнів. Виходячи з наведеного вище, до студентської молоді можна зараховувати осіб віком від 14 до 35 років, які зараховані і навчаються у ВНЗ I-IV рівнів акредитації.

Чимало дослідників приділяли увагу молодіжній політиці України, зокрема Є. Бородін, М. Головатий, А. Коновалов, М. Томенко, М. Перепелиця, М. Шишкова та інші. Однак поза увагою науковців залишився аспект збереження фізичного і психічного здоров'я сучасної студентської молоді, адже здоров'я людини є однією з найвищих загальнолюдських та державних цінностей. Особливо актуальним це є сьогодні — у добу бурхливого розвитку технології, що зумовлює значне забруднення екології, а також призводить до ведення молоддю малорухливого способу життя. Ці та багато інших факторів підривають здоров'я сучасної української студентської молоді. Тому метою статті є з'ясування основних засад державної політики України у галузі охорони здоров'я студентської молоді.

Насамперед необхідно зазначити, що молодіжна політика в Україні щодо освіти, соціально-політичної, економічної галузей, розвитку духовного, культурного, фізичного потенціалу молоді та функціонування молодіжних організацій визначається законодавством України. Так, 15 грудня 1992 року Верховна Рада України прийняла Декларацію «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні», а 5 лютого 1993 року Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», яким визначаються загальні засади створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молоді, основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні.

На наш погляд, Україні на державному рівні необхідно нарешті розпочати розглядати студентську молодь як окрему активну суспільну силу і стратегічний ресурс розвитку країни. Це в сучасних умовах вимагає виокремлення студентської молодіжної політики як одного із загальнонаціональних пріоритетів.

Основні зусилля повинні зосередитись на пошуку нових проектів, технологій, комплексних рішень у сфері державної молодіжної політики, постановці і формуванні стратегій, розподілі завдань і засобів.

Нам потрібно активно залучати наявні кадри до вироблення конкретних пропозицій по досягненню цих цілей і реалізації принципів. Основні виконавські, інструментальні функції при цьому повинні бути делеговані регіонам — на основі наявних у їхньому розпорядженні ресурсів тільки й може бути створена базова робоча інфраструктура молодіжної політики.

Для українських органів державної влади у здійсненні молодіжної політики та подолання демографічної кризи найголовнішими напрямками діяльності є такі:

- забезпечення правової й соціальної захищеності молоді;
- надання молодому громадянину гарантованого державою мінімуму соціальних послуг з навчання, виховання, духовного й фізичного розвитку, охорони здоров'я, професійної підготовки й працевлаштування;
- забезпечення збалансованого поєднання державних, суспільних інтересів та прав особистості у формуванні й реалізації національної молодіжної політики;
- пріоритет суспільних ініціатив стосовно аналогічної діяльності державних органів та установ при фінансуванні заходів і програм, що стосуються молоді;
- залучення молодих громадян до особистої участі у формуванні й реалізації програм, що стосуються молоді, суспільства та держави.

Наразі в Україні існує чимало нормативно-правових актів, що регулюють державну молодіжну політику у різних сферах: соціальне та професійне становлення молоді, молодіжне будівництво житла, дозвілля та громадська діяльність, підтримка творчої та обдарованої молоді, патріотичне та національне виховання молоді та інше [3].

Однак серед багатьох законодавчих актів у галузі молодіжної політики лише один спрямований безпосередньо на студентську молодь (Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо підтримки становлення та розвитку студентської сім'ї» (зі змінами) від 14 березня 2001 року № 92-р.), і ще один — на охорону здоров'я молоді (Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань про становище молоді в Україні "Формування здорового способу життя української молоді: стан, проблеми та перспективи"» від 3 лютого 2004 року № 1425-IV).

На сьогодні снує дві пріоритетні зони студентської молодіжної політики: це робота із двома протилежними групами — талановитою

й важкою молоддю. Особливої уваги потребує саме «важка» студентська молодь. Спостерігається тенденція до зростання захворюваності на ВІЛ-інфекцію, що охоплює все нові верстви населення, зокрема студентів, а показники щодо туберкульозу в Україні вищі за відповідні у розвинутих країнах у 10–12 разів. Болючою проблемою залишається і наркоманія. За останні 10 років частка хворих на наркоманію серед молодих людей збільшилась у 6–8 разів. В Україні курять 45,7% юнаків і 35,5% дівчат; вживають алкоголь 68% хлопців і 64% дівчат; 13,1% молодих людей вживають марихуану або гашиш [6].

Такі загрозливі тенденції у сфері охорони здоров'я молоді вимагають від України чітких, виважених і невідкладних заходів щодо їх подолання. Певні кроки до подолання факторів, що загрожують здоров'ю молоді загалом та студентів зокрема зроблено. Так, Постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2006 року № 148 було затверджено Типове положення про центр для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді. Відповідно до цього Положення основними завданнями центру є створення умов для соціальної адаптації, зокрема, ВІЛ-інфікованих молодих громадян, розроблення і здійснення заходів щодо соціальної підтримки і супроводу молоді, що спрямовані на їхню інтеграцію в суспільство. Центр відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, надає ВІЛ-інфікованим молодим громадянам різні види соціальних послуг; здійснює лікувально-оздоровчі заходи, подає в разі потреби першу невідкладну допомогу [8].

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 року № 979 затверджено Типове положення про центр ресоціалізації наркозалежної молоді. Відповідно до цього Положення центр ресоціалізації наркозалежної молоді є спеціалізованим закладом, в якому на добровільних засадах цілодобово перебуває молодь, що пройшла курс лікування від наркотичної залежності в закладах охорони здоров'я та потребує отримання соціальних послуг [8].

Збереження фізичного та психічного здоров'я студентської молоді є однією з базових функцій таких суспільних інститутів, як медицина, спорт, відпочинок і дозвілля. Вивчення ситуації з психічним здоров'ям студентів потребує поєднаних зусиль фахівців різних галузей: медиків, психологів, педагогів.

Фізичне здоров'я студентів є не менш важливою проблемою і потребує втручання держави у питання розвитку спортивно-рекреативної інфраструктури (розширення мережі доступних спортивно-оздоровчих

закладів, організацій), активізації спортивно-оздоровчої роботи зі студентською молоддю поза навчальними закладами та масштабної пропаганди здорового способу життя (на телебаченні, в інтернетпросторі тощо). Це, звісно, потребує від держави збільшення фінансування студентського спортивного руху (універсиади, спартакіади та ін.), а також використання позитивного міжнародного досвіду у сфері охорони здоров'я молоді, зокрема студентства.

Отже, сучасна ситуація в державі й суспільстві вимагає негайних заходів, спрямованих на формування стратегії збереження здоров'я студентства. У свою чергу, реалізація такої стратегії потребує цілеспрямованої та чіткої державної політики у цій галузі, розрахованої у перспективі, з використання кращого національного та міжнародного досвіду у створенні сприятливих матеріально-технічних, фінансових, кадрових, освітніх, науково-інформаційних умов для залучення студентської молоді до здорових та активних практик життя.

Список використаних джерел:

1. Бородін Є.І. Історія формування державної молодіжної політики в Україні (1991–2004 рр.): Монографія / Є.І. Бородін. — Д.: Герда, 2006. — 472 с.
2. Головатий М.Ф. Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення / М.Ф. Головатий. — К.: Наукова думка, 1993. — 171 с.
3. Державна молодіжна політика [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Державна_молодіжна_політика.
4. Довідник нормативно-правових актів державної молодіжної політики / Упоряд.: Коновалов А.В., Шишкова М.О. — Х.: Громадський інформаційно-аналітичний Центр для молоді, 2007. — 191 с.
5. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.
6. Здоров'я молоді в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Здоров'я_молоді_в_Україні.
7. Можливості для молоді / Упор. А. Коновалов, М. Шишкова, Д. Таран. — Х.: ХМЦДМ, 2007. — 76 с.

8. Молодіжна політика в м. Харкові: Інформаційно-довідкове видання / Упор.: А. Коновалов, М. Шишкова й ін. — Х.: ХМЦДМ, 2007. — 77 с.
9. Молодь: її права та соціальне становлення в сучасній Україні. Мін'юст України; Роз'яснення від 13.09.2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0032323-12>.
10. Перепелиця М. П. Державна молодіжна політика в Україні (регіональний аспект) / М. П. Перепелиця. — К.: Український інститут соціальних досліджень; Український центр політичного менеджменту, 2001. — 242 с.

Стаття надійшла до редакції 24.01.2013 р.ом

Чеховская А. Ю. Государственная политика Украины в сфере сохранения здоровья студенческой молодежи

Проанализированы основные аспекты государственной политики Украины в сфере охраны здоровья студенческой молодежи.

Ключевые слова: *здоровье, здоровьесбережение, политика, молодежь, студенчество, студент.*

Chekhovska A. The state policy of Ukraine on the health of students

The paper analyzes the main aspects of state policy in the sphere of protection of the health of students.

Keywords: *health, saving health, politics, youth, and students.*